

Documents inèdits recuperen la figura de Joan Solé i Pla

El catalanista ocult

NÚRIA ESCUR
Barcelona

La figura del doctor Joan Solé i Pla (1874-1950) ha romàs oculta a ulls dels historiadors. I en canvi, la seva presència és clau en múltiples episodis de la història de Catalunya: president d'Unió Catalanista, va ser una peça crítica amb la classe política, que posava en dubte, sense concessions, els seus congèneres.

gun familiar que el rescatés en tornar de l'exili. "Mai no va tenir la intenció de publicar les seves anotacions, així que ens queda un diari privat, escrit sense reserves".

Solé, que es va definir com a separatista *-independentista* és un mot posterior- i revolucionari, durant l'etapa republicana, malgrat acabar sent diputat per ERC -"Macià el volia per cobrir la quota d'intransigents"-, no aspirava a càrrecs ni de partit ni de go-

va fer soci de l'Ateneu Barcelonès i va escriure amb el pseudònim d'Arnau de Vilanova.

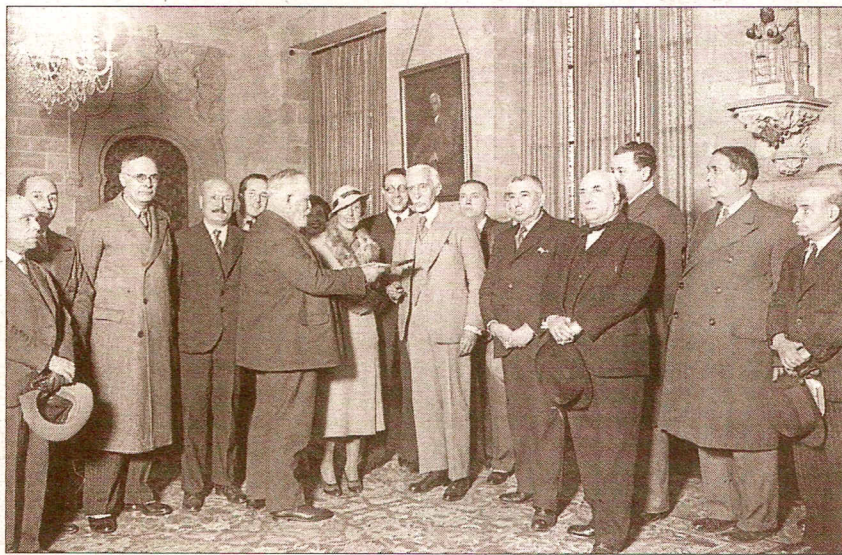
Va ser una figura inclassificable que van glossar Carles Fontserè ("circulava el doctor amb el seu automòbil elèctric, silencios, per la Gran Via, un *coupé* de color negre"), Josep Pla, Irene Polo ("home auster, treballador i reservadíssim, que fugí decididament de tota exhibició i publicitat") o Joan de Sagarra: "El doctor, famós per les seves barbes, el seu barret ample... un cavaller molt decent que posseïa un cor com una casa...".

Metge homeòpata, apassionat per la botànica, diputat, va acabar sent fidel a Francesc Macià i exercint una de les crítiques més dures que es coneixen a Lluís Companys. "Companys, molts no el suportaven, el consideraven espanyolista, però el seu afusellament el va convertir en heroi", explica Esculies. Solé va ser criticat perquè el seu exacerbat nacionalisme el va dur al límit d'un amagat racisme cultural.

Durant la Primera Guerra Mundial va contribuir a crear la llegenda dels 12.000 voluntaris, catalans

allistats a la legió estrangera francesa, finançats per la Lliga. "En realitat no passaven de mil". Li van atorgar la Creu de Cavaller de l'Orde de la Legió d'Honor per la seva tasca a favor de la república a través de voluntaris catalans.

El gener del 1939 es va exiliar amb la seva muller i les dues filles -Núria i Euda- a Colòmbia. Conegut com "el metge dels indis", va morir a Barranquilla mentre planejava construir un hospital per a nens a Salgar. Va deixar un llegat de correspondència amb intel·lectuals de l'època, com Carles Pi i Sunyer, Angel Guimerà i Narcís Oller. El 1975, les seves restes van ser traçlladades a Catalunya.●



ANC / BRANGULI

Solé lliura a Francesc Macià el primer carnet de segells pro infantesa

Joan Solé i Pla. Un separatista entre Macià i Companys (Edicions de 1984) és una aproximació intel·ligent als orígens i l'evolució del nacionalisme radical català. Una obra de Joan Esculies Serrat, que n'ha aconseguit un retrat gràcies a l'ingent material que va deixar el mateix Solé. "Jo vivia a Londres. Vaig trobar un document a l'Arxiu Nacional Britànic que explicava que un grup catalanista encapçalat per Solé havia anat, el 1919, a la Conferència de Pau de París per tractar del tema català".

El material escrit de Solé -"dormia poc, treballava molt"- va sobreviure el primer decenni franquista amagat a calaixos de doble fons d'armari, esperant al-

L'autor, Joan Esculies, va investigar a partir de documents trobats a l'Arxiu Nacional Britànic

vern. A Unió el van acusar de *botifler*. Més de 60 anys després de morir el seu testimoni esdevé significatiu, en un moment en què el debat sobre nacionalisme i llengua és més intens.

Influït pel passat federalista del pare, es va implicar en política en iniciar la vida universitària. Va fundar i va dirigir la revista *Universitat Catalana*, el 1916 es